

Interpellation kopplad till kommunrevisionens granskning av kommunens arbete med etablering och integration

Bakgrund:

Det är av mycket stor betydelse att integrationsarbetet kopplat till människor från mycket annorlunda samhällen än det svenska leds från kommunstyrelsen. Eftersom det i stor utsträckning handlar om värdegrundsarbete och berör alla delar av vårt samhälle måste kommunstyrelsen vara ansvarig för att integrationsarbetet kraftigt förbättras. Kommunstyrelsen måste driva på samtliga kommunala verksamheter att göra sina mätbara insatser för att integrationsarbetet ska förbättras. Samtidigt är det bra att fokuset är på att invandrade krafter ska bli självförsörjande och därför är det lämpligt att arbetsmarknadsnämnden har ett särskilt stort ansvar

Jag utgår ifrån att det är kommunstyrelsen som ska äga det övergripande ansvaret för den handlingsplan för etablering och integration som beskrivs vara under framarbetande. Jag utgår också ifrån att implementationen av handlingsplanen sker i projektform med tydliga målformuleringar, ansvarsfördelningar och regelbundna uppföljningar av målpuppfyllelse.

Revisionens efterfrågan av en kommunikationsstrategi för etablering och integration är viktig. Jag anser dock att den inte får kompliceras utan att den ska vara enhetlig med några alternativ som med fördel används mot olika målgrupper. Viktigast av allt är att kommunikationen med berörda invandrare inkluderar avsevärda skillnader mellan vårt samhällssystem och de samhällssystem varifrån många invandrare kommer. Varje liknande integrationsinsats bör utgå ifrån de värdegrunder som utgör grundstenar i det svenska samhället. Med fördel kan FNs analyskarta inkluderas i integrationsarbetet där skillnader mellan nationella kulturer beskrivs i värderingskartor.

I yttrandet lyfts handlingsplanen Gottsunda/Valsätra fram. Det är beklagligt att kommunen inte bättre förvaltade de kunskaper, erfarenheter och arbetsprocesser som för över tio år sedan arbetades fram i det framgångsrika projektet Gottsunda Factory. Kommunen var en av huvudmännen i projektet. På grund av att kommunen inte byggde vidare på de vetenskapligt fastställt framgångsrika arbetsmodeller som arbetades fram tappade kommunen mycket kompetens, engagemang, uppbyggda nätverk och processkunnande som var väl dokumenterade. Då fanns också ett starkt lokalt näringslivsstöd för de viktiga insatserna att bättre och snabbare lotsa långtidsarbetslösa mot självförsörjning. Mycket av det utvecklingsbehov som revisionen efterlyser kan med fördel åtgärdas genom att återanvända mycket av de lärdomar som kommunen fick i projektet Gottsunda Factory.

I missivskrivelsen framgår ” Efter genomförd granskning är den sammanfattande bedömningen att kommunens arbete med att stötta nyanlända med uppehållstillstånd i allmänhet och ensamkommande ungdomar i synnerhet att integreras och etableras i samhället och arbetslivet i stort fungerar bra, men att det behöver utvecklas på ett par punkter. Då det i stor utsträckning saknas underlag för att avgöra i vilken mån dessa olika grupper är etablerade och integrerade, ligger bedömningen dock på en mer övergripande nivå.” Jag tycker att det är anmärkningsvärt att vi inte har några mått som mätbart kan indikera mer eller mindre framgångsrik integration. Enkla sådana mått borde vara hur väl de klarar eventuell skolgång och/eller om de har ett arbete som gör dem självförsörjande. Det är uppenbart att det behövs en bättre styrning och uppföljning för att uppnå en bättre etablering och integration än hittills.

I revisionsrapporten kan vi läsa att ”i maj 2019 var totalt 255 ensamkommande barn aktuella för insats från socialtjänsten: 15 % flickor och 85 % pojkar. Också bland de vuxna asylsökande var

andelen män betydligt högre än andelen kvinnor.” Jag tycker att det är viktigt att kommunen reflekterar över vilka särskilda utmaningar det innebär i integrationsarbetet att det är en så stor andel pojkar och män som kommit som asylsökande och ensamkommande de senaste åren.

Jag saknar i underlaget en reflektion över vad det innebär för Uppsala kommun att Uppsala tillhör de kommuner som hade störst antal ensamkommande år 2015 och 2016.

Det är anmärkningsvärt att en jämförelse mellan Uppsala och andra kommuner, baserad på integrationsnyckeltal som finns i kommun- och landstingsdatabasen Kolada, visar att Uppsala på många sätt har haft gynnsamma förutsättningar men sämre resultat än riksgenomsnittet och den genomsnittliga svenska kommunen med integrationen. Finns det någon reflektion över varför det är så? Bland annat har Uppsala tagit emot en högre andel högutbildade och en lägre andel lågutbildade flyktingar än många andra kommuner. Trots det tillhör Uppsala den fjärdedel av landets kommuner som uppvisar lägst resultat och/eller ligger sämre än riksgenomsnittet inom flera viktiga områden kopplade till etablering och integration. Finns någon reflektion över detta som jag kan ta del av?

Om jag förstår rätt finns inga bra informationskällor för att jämföra andelen egenbosatta flyktingar (EBO). Samtidigt beskrivs i rapporten att en framräkning av de asylsökande/inskrivna i Migrationsverkets mottagningssystem visar en andel som utnyttjat EBO i Uppsala kommun 2018 på 79 procent. Vad innebär det i absoluta tal? Har kommunen någon klar uppfattning om vilken bakgrund dessa personer har? Den typen av information har sannolikt stor betydelse för att integrationsarbetet ska förbättras.

Flera gånger lyfts det fram i rapporten att det finns betydande brister i styrning och samverkan mellan ansvariga aktörer, såväl kommunala som myndigheter och civilsamhället. Genom att professionellt arbeta i projektform borde avsevärda förbättringar snabbt kunna bli verklighet.

Jag tycker att revisionsrapporten tydligt visar att kommunstyrelsen genom Kommunledningskontoret kraftigt behöver förbättra styrningen, samordningen och uppföljningen av arbetet att förbättra etableringen och integrationen av invandrade krafter till Uppsala. Även om kommunen redan har för många övergripande styrdokument och policys är det i detta mycket viktiga arbete ett behov av att tydliggöra kommunens ambitioner inom etablerings och integrationsområdet. Inte minst finns ett behov av att skapa gemensamma definitioner som gör att kommunikationen mellan olika verksamheter kan underlättas. I den bästa av världar kommer detta att klargöras i den handlingsplan som förväntas presenteras inom kort.

Jag frågar kommunstyrelsens ordförande:

- Är det kommunstyrelsen som ska vara ägare av handlingsplanen för etablering och integration?
- Hur anser du att erfarenheterna och metoderna utvecklade i projektet Gottsunda Factory kan bidra i dagens viktiga integrationsarbete?
- Vilka mått anser du skulle kunna vara lämpliga för att mäta om kommunens integrationsinsatser är framgångsrika eller inte?
- Ser du några sociala problem med att en stor andel av asylsökande och ensamkommande varit och är pojkar/män?
- Finns det någon reflektion över varför Uppsalas integrationsnyckeltal i Kolada är sämre än i genomsnittliga kommuner Bland annat har Uppsala tagit emot en högre andel högutbildade och en lägre andel lågutbildade flyktingar än många andra kommuner. Trots det tillhör Uppsala den fjärdedel av landets kommuner som uppvisar lägst resultat och/eller ligger

sämre än riksgenomsnittet inom flera viktiga områden kopplade till etablering och integration. Finns någon reflektion över detta som jag kan ta del av?

- I rapporten beskrivs att en framräkning av de asylsökande/inskrivna i Migrationsverkets mottagningsystem visar en andel som utnyttjat EBO i Uppsala kommun 2018 på 79 procent. Vad innebär det i absoluta tal? Har kommunen någon klar uppfattning om vilken bakgrund dessa personer har avseende studier och kompetens?

Stefan Hanna
Kommunalråd